

Grote delen Duitse MKB staan voor sluiting

25 mei 2023

De hoge energieprijzen door het opblazen van de Nordstream gasleiding, gebrek aan personeel, de beruchte Duitse bureaucratie en ongetwijfeld de moordende Covid-lockdowns hebben de Duitse middenstand geen goed gedaan. Maar liefst bijna 70% van de familiebedrijven denkt aan sluiting. De gevolgen voor de werkgelegenheid en economie zijn niet te overzien.

Foto: winkels in Berlijn (Foto: EZAZ)

Volgens informatie van de vereniging Der Mittelstand BVMW overweegt één op de vier MKB-ondernemers de productie naar het buitenland te verplaatsen. Dat schrijft de Bayerischer Rundfunk op de [website van de ARD-Tageschau](#).

Veel midden- en kleinbedrijven legden al het loodje door de extreme en onnodige

Covid-maatregelen waardoor de winkels moesten sluiten (lock down) of door de mondkapplicht in winkels en in winkelstraten klanten massaal wegbleven. Nu komen daar de bovengenoemde problemen nog bij.

De-industrialisering Duitsland

Dit is de tweede economisch onheilstijding van 'de economische motor' van Europa, naast de eerdere alarmerende berichten dat ook grote industrieën om dezelfde redenen overwegen hun heil elders te zoeken. Gedacht wordt daarbij aan China of de VS. Deze laatste doet ook alles om Duitse bedrijven met subsidies te lokken. Voor de grotere industrieën geldt ook nog dat een deel exporteerde naar Rusland dat nu vanwege de door de VS opgelegde sancties onmogelijk is geworden. In 2012, het tussentijdse hoogtepunt, exporteerde Duitsland voor [ruim €38 miljard](#) naar Rusland. In de jaren erna, toen ook al steeds meer sancties aan Rusland werden opgelegd, daalde de export gestaag tot in 2022, het jaar van de inval van Rusland in Oekraïne, naar iets meer dan € 14 miljard.

'Wiebelstroom' maakt energielevering onbetrouwbaar

Een minder bekende reden is de regelmatige stroomuitval. Door de toename van 'wiebelstroom', bedoeld wordt zonnen- en windenergie, kampen bedrijven te vaak met stroomuitval. Vooral voor Duitse bedrijven, die vaak industrieel van aard zijn, leidt stroomuitval tot stilstand van de fabricage en grote schadeposten.

Om de energielevering door 'duurzame' energie-opwekking stabiel te maken had Duitsland 25 gascentrales in de planning staan om bij uitval van zon en/of wind, bij te kunnen springen. Door het opblazen de pijpleiding voor transport van het leveringszekere aardgas uit Rusland, is er onvoldoende gas voor die geplande centrales. Het door de VS geleverde LNG is zo duur dat het ook niet rendabel is om deze gascentrales alsnog te bouwen, met een instabiele 'duurzame' energielevering tot gevolg.

"Steeds meer wordt de volle omvang van de energiecrisis zichtbaar. De kosten zijn nog steeds twee keer zo hoog als in voorgaande jaren. Duitsland wordt internationaal steeds minder concurrerend als vestigingsplaats voor de industrie.

Het gevaar is groot dat investeringen en banen in de energie-intensieve chemische industrie steeds meer naar het buitenland zullen verhuizen”, zegt Markus Steilemann van de branche-organisatie voor de chemisch industrie in [Berliner-Zeitung](#).

Duitsland draait op het midden- en kleinbedrijf

Meer nog dan in Nederland leunt de Duitse economie vooral op kleine en middelgrote bedrijven. Vaak ook familiebedrijven met een lange staat van dienst. Een deel ervan slaagt erin door hoge kwaliteit in een niche te leveren, om wereldwijd te exporteren.

[De cijfers](#) liegen er niet om:

3,5 miljoen bedrijven in Duitsland zijn MKB;

99,5 % van alle ondernemingen in Duitsland zijn MKB;

81,7 % van de opleidingen in het kader van het leerlingwezen behoort tot het MKB;

58 % van alle werknemers die onderworpen zijn aan sociale premies werken in het MKB;

97,1 % van de Duitse exporteurs zijn MKB.

De sector was de afgelopen jaren goed voor een jaarlijkse omzet van € 207 miljard.

“We groeien, we investeren – maar niet meer in Duitsland”, zegt de eigenaar van een bedrijf dat synthetische kristallen maakt, een optisch materiaal waar licht ongehinderd doorheen kan. Het is onmisbaar in de bloeiende halfgeleiderindustrie. Zonder dit product kunnen de machines in chipfabrieken wereldwijd niet produceren, meldt het [ARD](#).

Terwijl het MKB uitwijkt naar landen binnen de EU, waar een deel van de omstandigheden gunstiger is, zoekt het grote bedrijfsleven haar toekomst in de VS of China.

Slechte cijfers van het IMF

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) heeft Duitsland inmiddels een slecht rapportcijfer gegeven. Hoewel de gevolgen van het gebrek aan gasimport uit Rusland redelijk goed zijn opgevangen, mede dankzij de zachte winter, zijn de economische lasten zo zwaar dat de Duitse economie op lange termijn zal stagneren, aldus het IMF.

“Strengere financieringsvoorwaarden drukken op de economische activiteit, vooral in rentegevoelige sectoren zoals de woningbouw, terwijl de aanpassing aan de hogere energieprijzen (in vergelijking met het vooroorlogse niveau) de productie in sommige energie-intensieve sectoren beperkt”, schrijft het IMF in haar rapport.

Wat de Duitse media niet vermelden is dat een deel van de ontwikkelingen te danken is aan het eigen ondoordachte handelen van de overheid. Zo sloot de regering onlangs de laatste kerncentrales, legt de focus op onbetrouwbare zonnen- en windenergie, verordonneerde de vernietigende Covid-maatregelen en liet ongestraft de voor Duitsland essentiële gastoevoer door een ‘bevriende’ natie opblazen.

“De Duitse middenstand is internationaal gezien uniek”, meldt de branchevereniging van het Duitse MKB. *“Zij is snel en reageert flexibel wanneer de markt daarom vraagt. De nabijheid tot de klant en de korte besluitvormingstrajecten dragen ertoe bij dat uit ondernemersuitdagingen steeds weer nieuwe, overtuigende producten en diensten voortkomen. Wereldwijd zijn er 2.700 “verborgen kampioenen” – bijna de helft daarvan zijn Duitse KMO’s. Met hun innovatieve producten en probleemoplossingen zijn zij wereldmarktleider en een essentiële schakel in de waardeketen.”*

Hoe lang deze tekst met de strekking nog op [de website](#) zal prijken zal de tijd leren.

Deze crisis is grotendeels het resultaat van menselijk ingrijpen, niet van onvermijdelijke ontwikkelingen. Veel grote, veelal Amerikaanse, investeerders maken zich op voor de koopjesjacht op het vastgoed van het failliete MKB en de naar financiële middelen snakkende Duitse industrie.